

## Schriftelijke inbreng VVD-fractie Zaltbommel

Onderwerp : Proces- en participatieplan Spreidingswet  
Datum : 27 november 2025  
Zaaknummer : 1468593  
Aan : de voorzitter van de gemeenteraad van Zaltbommel  
Cc : het college van burgemeester en wethouders

Voor de carrouselvergadering van 27 november 2025 is de raad gevraagd zich uit te spreken over het proces- en participatieplan in het kader van de Spreidingswet. Conform de nota bevat dit document de inhoudelijke reactie van de VVD-fractie op de vier vragen die het college aan de raad heeft voorgelegd.

Vraag a – Aandachtspunten over het proces en de aanpak

### 1. Vooraf vastgestelde inhoudelijke kaders

De fractie acht het noodzakelijk dat vooraf inhoudelijke kaders worden vastgesteld, waaronder schaalrichting en spreiding. Zonder dergelijke randvoorwaarden bestaat het risico dat scenario's worden ontwikkeld die niet passen bij de schaal en draagkracht van Zaltbommel. Duidelijke kaders bieden richting en voorkomen dat het proces ongewenst verschuift.

### 2. Duidelijkheid waarover inwoners kunnen meedenken

Voor effectieve participatie is het noodzakelijk dat vooraf wordt aangegeven waarover inwoners wel en niet inspraak hebben. Onduidelijkheid hierover kan leiden tot misverstanden, onrealistische verwachtingen en verminderd draagvlak. Heldere participatiekaders zijn essentieel voor een transparant proces.

### 3. Een expliciet ijkmoment in het eerste kwartaal van 2026

Een formeel ijkmoment stelt de raad in staat te toetsen of het proces op koers ligt en of bijsturing noodzakelijk is. Dit biedt ruimte om tijdig richting te geven en voorkomt dat scenario's ontstaan die later niet aansluiten bij bestuurlijke of maatschappelijke randvoorwaarden.

#### 4. Ruimte voor politieke bijsturing richting juli 2026

Gezien de complexiteit en maatschappelijke gevoeligheid van het onderwerp is flexibiliteit noodzakelijk. Het proces dient ruimte te bieden voor bijstelling op basis van nieuwe inzichten, regionale afspraken of signalen uit de samenleving.

Aanvullende opmerkingen bij de kanttekeningen van het college

Het college benoemt de participatie paradox. De VVD is van mening dat teleurstelling niet ontstaat door participatie zelf, maar door onduidelijkheid over waar inwoners wel en niet invloed op hebben. Heldere kaders vooraf voorkomen die paradox en zorgen voor een eerlijk en uitlegbaar proces.

Het college kiest daarnaast bewust voor uitgebreide participatie. De VVD begrijpt die keuze, zeker bij een onderwerp met grote maatschappelijke impact. Deze aanpak werkt echter alleen wanneer vooraf duidelijke kaders zijn gesteld, zodat verwachtingen realistisch blijven en het proces richting houdt.

Verder benoemt het college dat de financiering van participatie nog niet volledig is gedekt. Geld mag hierbij niet de leidende factor zijn, maar de raad moet wel vooraf inzicht krijgen in de middelen die deze aanpak vraagt, zodat een transparante en verantwoorde afweging mogelijk is.

Vraag b – Uitgangspunten uit hoofdstuk 3

##### 1. Toevoegen van het uitgangspunt ‘schaal en draagkracht van Zaltbommel’

Vooraf dient vastgelegd te worden dat oplossingen moeten passen bij de omvang en voorzieningenstructuur van de gemeente. Dit voorkomt dat varianten worden ontwikkeld die niet uitvoerbaar zijn binnen de lokale context.

##### 2. Koppeling met regionale kennis en het BMC-rapport

Het regionale rapport “Kleinschalige opvang asielzoekers – Kansen en mogelijkheden regio Rivierenland” bevat relevante inzichten voor de regio. De fractie verzoekt deze kennis expliciet te betrekken bij de uitwerking van scenario’s, zodat lokaal beleid aansluit op regionale praktijk.

##### 3. Onderzoek van kleinschalige varianten, dependances en gespreide opvangvormen

Om een reëel en volledig beeld te krijgen van uitvoerbare opties, moeten kleinschalige en gespreide varianten nadrukkelijk en volwaardig worden

onderzocht. Dit voorkomt dat het proces automatisch uitkomt bij grootschalige locaties, een richting die voor Zaltbommel niet passend is,

#### Vraag c – Ontbrekende informatie voor latere besluitvorming

##### 1. Scenario's voor verschillende aantallen

De fractie verzoekt inzicht in verschillende scenario's, zodat een afgewogen keuze kan worden gemaakt. Zonder meerdere opties wordt besluitvorming beperkt en bestaat het risico dat keuzes worden gemaakt op basis van aannames.

##### 2. Effectanalyses

Voor elk scenario is een onderbouwing nodig van de effecten op veiligheid, huisvesting, onderwijs, zorg en maatschappelijke draagkracht. Dit is noodzakelijk om de uitvoerbaarheid te kunnen beoordelen.

##### 3. Geen automatische schaalvergroting

Een hoger landelijk aantal mag niet automatisch leiden tot grotere opvanglocaties in Zaltbommel. Iedere variant moet op zichzelf worden beoordeeld op wat voor onze gemeente haalbaar en uitvoerbaar is.

##### 4. Realistische varianten, los van landelijke cijfers

Opties dienen gebaseerd te zijn op lokale uitvoerbaarheid, niet uitsluitend op landelijke raming. De raad moet kunnen kiezen uit daadwerkelijk haalbare varianten.

##### 5. Onderbouwing mogelijke wijziging verdeelgetal 2026

Het procesdocument noemt een mogelijke herijking van het verdeelgetal begin 2026. In de ministeriële brief staat echter dat de taakstelling voor Zaltbommel van 168 opvangplaatsen gelijk blijft.

De Spreidingswet kent een tweejaarlijkse cyclus voor landelijke ramingen en verdeelbesluiten. Artikel 5 bepaalt dat tussentijdse wijziging van het verdeelbesluit alleen mogelijk is bij bijzondere omstandigheden. Dit vormt geen automatische herijking van gemeentelijke aantallen.

De fractie verzoekt het college te verduidelijken op welke gronden het mogelijk wijzigen van het verdeelgetal als een concreet risico voor Zaltbommel wordt gepresenteerd.

## 6. Koppeling met regionale kennis

Scenario's dienen aantoonbaar aan te sluiten op regionale afspraken en inzichten. De fractie verzoekt om inzicht in hoe regionale kennis, waaronder het BMC-rapport, wordt verwerkt in scenario-ontwikkeling.

### Vraag d – Betrokkenheid van de gemeenteraad

#### 1. Een expliciet ijkmoment in Q1 2026

Dit moment is noodzakelijk voor tijdige democratische sturing en controle op de procesrichting.

#### 2. Kaderstelling voorafgaand aan locatieonderzoek

De raad dient vooraf kaders vast te stellen voordat locatievarianten worden uitgewerkt. Dit waarborgt dat het college binnen bestuurlijke grenzen opereert.

#### 3. Voorkomen van cruciale stappen in de verkiezingsperiode

De periode januari tot maart 2026 is bestuurlijk kwetsbaar: de zittende raad treedt af en op 18 maart wordt een nieuwe raad gekozen. De planning dient cruciale stappen te vermijden in deze periode en af te stemmen op het moment waarop de nieuwe raad aantreedt.

#### 4. Een volwaardige rol voor de nieuwe raad

De nieuwe gemeenteraad moet zelf de kaders kunnen bepalen bij een besluit van deze omvang. De procesplanning dient hierop te worden afgestemd.

### Slotopmerking

De VVD-fractie verzoekt het college de in dit document opgenomen aandachtspunten te verwerken in de verdere uitwerking van het proces- en participatieplan. Deze aanvullingen zijn noodzakelijk om tot een zorgvuldig, uitlegbaar en uitvoerbaar besluitvormingsproces te komen.

Namens de VVD-fractie,

Marco van Beijnhem  
Burgerraadslid VVD Zaltbommel